

ADVIES

16 december 2010

**Betreffende het ontwerp van ministerieel besluit tot
vaststelling van de voorwaarden inzake de kenmerken
en de kwaliteit van pootringen voor vogels**

Inhoud

Krachtlijnen.....	3
Inleiding	4
Adviestekst	5
1. Juridische situering van dit advies.....	5
2. Beoordeling en aanbevelingen aangaande het ontwerp MB	5
2.1. Lijst vogels.....	5
2.2. Kenmerken pootring	6
2.3. Tekstuele bemerking	7
2.4. Bijkomende opmerkingen	7
2.5. Conclusie	8

Krachtlijnen

De Minaraad geeft een positief advies over het ontwerp ministerieel besluit (MB), maar vraagt aandacht voor een aantal opmerkingen en aanbevelingen.

De Minaraad raadt aan om, na een zekere implementatieperiode, een evaluatie door te voeren van de effectiviteit van de voorwaarden die vermeld staan in het MB, om waar nodig bij te sturen in samenspraak met de betrokken sector.

De Minaraad vraagt om te onderzoeken of de diameter voor de poortring van een aantal vogelsoorten niet beter aangepast kan worden.

Om meer duidelijkheid te brengen bij de argumentatie van mogelijke materiaalkeuze voor de poortring, is het raadzaam volgens de Minaraad om een kwaliteitsanalyse uit te laten voeren door een onafhankelijke instantie.

De Minaraad wenst te wijzen op een hiaat in de regelgeving inzake het gebruik van lokvogels bij de jacht. Een oplossing zou aangereikt kunnen worden via de opmaak van een beheersregeling voor prioritaire soorten.

De Minaraad wenst ook de aandacht te vestigen op het bestaan van een aantal frauduleuze praktijken. De Minaraad vraagt dat hier voldoende rekening mee gehouden wordt bij de handhaving en neemt zich voor om bij een volgend Handhavingsbesluit de problemen aan te kaarten.

Het ministerieel besluit zal in werking treden op 1 januari 2011. De Minaraad vraagt zich af of dit wel realistisch is.

Inleiding

De adviesvraag betreft een ministerieel besluit in uitvoering van het Soortenbesluit van 15 mei 2009. Het betreffende besluit omvat vijf artikelen, waarvan het vijfde er toe strekt twee oudere ministeriële besluiten af te schaffen.

De vraag om advisering werd ontvangen op 24 november 2010. Er wordt advies gevraagd tegen ten laatste 22 december.

Het ontwerp ministerieel besluit werd een eerste keer besproken op een *ad hoc* werkgroepvergadering op 6 december 2010, op basis van een toelichting door het Agentschap voor Natuur en Bos. Op basis van bevindingen die op dit overleg aan bod kwamen, werd een ontwerpadvies voorbereid, dat op haar beurt verder behandeld werd in de Werkcommissie Open Ruimte op 9 december 2010.

Opgemerkt moet worden dat dit advies tot stand gekomen is zonder betrokkenheid van de betreffende permanente werkcommissie, wegens het nog niet opgericht zijn ervan. De Minaraad betreurt dit.

Het advies werd unaniem goedgekeurd.

Walter Roggeman
voorzitter Minaraad

Adviestekst

1. Juridische situering van dit advies

[1] **Rechtsgrond.** Het ontwerpbesluit betreft een uitvoering van art. 42, tweede lid van het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 mei 2009 met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer (hierna "*Soortenbesluit*" genoemd). Art. 42, tweede lid bepaalt dat "*Zowel de gesloten pootring, vermeld in artikel 41, §1, 1°, als de open pootring, vermeld in art. 41, §2, moet voldoen aan door de minister vastgestelde voorwaarden, gericht op de kenmerken en de kwaliteit van de ring, om fraude te vermijden*". Het voorliggende ontwerpbesluit specificeert deze voorwaarden.

[2] **Wijzigingen ten opzichte van vorige regelgeving.** Het huidige ontwerp ministerieel besluit gaat in eerste instantie uit van een conservatieve benadering, waarbij de principes uit het ministerieel besluit van 14 september 1981¹ in grote lijnen overgenomen en zo dus ook voortgezet worden. De doorgevoerde wijzigingen betreffen voornamelijk enkele technische verbeteringen en specificaties. Dit betreft o.a.:

- Art.2, 61, 1°: "*pootringen mogen niet uitgevild, gerekt, doorgezaagd of op enige andere wijze aangepast worden*", als specificatie van "fysische" aanpassing.
- Art.2, 61, 2°: toevoeging van de specifieke waarde voor de treksterkte.
- Art.2, 61, 3°: toevoeging voorwaarde kleurlaag.

2. Beoordeling en aanbevelingen aangaande het ontwerp MB

2.1. Lijst vogels

[3] **Oorsprong.** Uit de tekst is niet duidelijk af te leiden waarop de lijst van de vogelsoorten in bijlage 1 van het MB gebaseerd is. Het betreft hier vogelsoorten die "*van nature in het wild op het Europese grondgebied van de Europese Unie voorkomen*". De lijst kan verwarring en discussie creëren over het al dan (natuurlijk) voorkomen van soorten op het grondgebied van de Europese lidstaten. Uit de toelichting die door een representant van het Agentschap voor Natuur en Bos gegeven werd, valt op te maken dat de lijst gestoeld is op de Europese lijsten van *Sibley & Monroe* en *Voous*², die algemeen erkend zijn en een onderbouwde basis vormen voor de Europese Vogelrichtlijn. Een bronvermelding wordt dan ook best opgenomen in de tekst. Het is verder onduidelijk of en hoe de lijst in bijlage 1 aangepast zal worden aan nieuwe vogelwaarnemingen en de toetreding van nieuwe lidstaten aan de Europese Unie.

¹ Ministerieel besluit van 14 september 1981, waarbij het houden van vogels en een tijdelijke bevoorrading wordt toegestaan met toepassing van de bepalingen van het koninklijk besluit 9 september 1981 betreffende de bescherming van vogels in het Vlaamse Gewest

² Zie http://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/wildbirds/eu_species/index_en.htm

[4] **Afwijking voor watervogels.** In artikel 2 van het ontwerpbesluit wordt er, in de tweede paragraaf, een opsomming gegeven van ordes van "*watervogels*" die voor een afwijking van paragraaf 1,2° in aanmerking komen. Gezien "*duifachtigen (Columbiformes)*" echter geen watervogels zijn, is het correcter om in de paragraaf algemeen te verwijzen naar "*vogels*" in plaats van naar "*watervogels*". De Pelikaanachtigen (*Pelecaniformes*) zouden eventueel ook nog aan de lijst toegevoegd kunnen worden.

2.2. Kenmerken pootring

[5] **Onbekende diameter.** De maximum binnendiameter van de gesloten pootring is niet gekend voor alle vogelsoorten die opgelijst staan in bijlage 1 van het ontwerp MB. Er wordt in de tabel dan ook geen getal vermeld voor deze soorten. Om de duidelijkheid te verhogen, wordt het gebrek aan (eenduidige) gegevens best specifiek aangegeven in de tabel, bv. in de vorm van "NB" (niet bepaald) – vermits er in artikel 2, §1, 6° ook de notie "*waarvoor geen maximumbinnendiameter is bepaald*" wordt gebruikt.

[6] **Eenheid diameter.** In bijlage 1 van het ontwerp MB wordt de maximum binnendiameter van de gesloten pootring uitgedrukt in millimeter. De tabel geeft voor een aantal soorten de waarde weer tot op één cijfer na de komma. Dit is niet het geval voor andere soorten, wat het moeilijk maakt om te weten welke waarden als afgerond en welke als exact te beschouwen zijn. Het is daarom raadzaam om consequent de getallen tot op één cijfer na de komma weer te geven in de tabel (dus bv. 18,0 in plaats van 18 mm). In de tekst wordt dan ook beter verwezen naar de diameter in "*millimeter tot op één tiende van een millimeter nauwkeurig*".

[7] **Aanpassing diameter.** De Minaraad heeft vernomen dat de opgegeven diameter van de pootring voor drie vogelsoorten in bijlage 1 niet als "passend" beschouwd kan worden. De Minaraad vraagt dan ook om te onderzoeken of onderstaande diameters meer aangewezen zijn:

- bruinkopgors: 2,9 mm i.p.v. 2,7 mm;
- rode rotslijster: 3,8 mm i.p.v. 3,3 mm;
- blauwe rotslijster: 3,8 mm i.p.v. 3,2 mm.

[8] **Materiaal.** Roestvrij staal (INOX) zou de beste kwaliteit bieden voor de pootringen (wegens beter bestand tegen fraude, slijtage, ...). In dit licht kan de vraag zodoende gesteld worden waarom alle pootringen niet uit dit materiaal vervaardigd worden als alternatief voor verhard aluminium.

Volgens de vogelhoudersverenigingen zijn INOX –ringen duurder en iets zwaarder, en kost het meer tijd om ze te laten vervaardigen. Het blijkt overigens onduidelijk te zijn of ook de kleinste diameters in INOX vervaardigd kunnen worden.

Kunststof kan eveneens een waardig alternatief vormen, op voorwaarde dat aan al de kwalitatieve voorwaarden, zoals vermeld in het Soortenbesluit, voldaan wordt en de prijs-kwaliteit verhouding adequaat is.

Om meer duidelijkheid te brengen bij de argumentatie van mogelijke materiaalkeuzes, is het raadzaam om een kwaliteitsanalyse uit te laten voeren door een onafhankelijke instantie, bv. in de vorm van een vergelijkende olijsting van de voor- en nadelen per materiaaltype. Op basis van een dergelijke analyse zou dan gekozen kunnen worden voor één type ring. Dit zou zowel voor het ringproducerend bedrijf, als de vogelhouder/kweker en de handhavende overheid

praktischer en efficiënter zijn.

- [9] **Nood aan evaluatie.** In het ontwerp ministerieel besluit zijn er een aantal nieuwe voorwaarden (kenmerken) toegevoegd (bv. kleurlaag ringen), die een extra inspanning kunnen vergen voor de vogelhouder (bv. door verhoging ringprijs). De Minaraad vraagt zich af in welke mate hiermee rekening gehouden werd bij de opmaak van het MB. Het kan raadzaam zijn om, na een zekere implementatieperiode, een evaluatie door te voeren van de effectiviteit van de voorwaarden (zowel afzonderlijk als complementair), om waar nodig bij te sturen (bv. in vorm van vereenvoudiging) in samenspraak met de betrokken sector.

2.3. Tekstuele bemerking

- [10] **Technische correctie.** In §2 wordt in de tweede zin verwezen naar "*paragraaf 1, 4°*". Dit dient "*paragraaf 1, 3°*" te zijn.

2.4. Bijkomende opmerkingen

- [11] **Implicaties voor de jacht.** De Minaraad wenst te wijzen op het probleem inzake lokvogels die gebruik worden bij de jacht. In navolging van het Soortenbesluit en het ontwerp MB dienen ook deze vogels geringd te worden volgens de opgelijste voorwaarden. Jagers zijn echter in principe geen vogelhouders die aangesloten zijn bij een erkende instantie die ringen aflevert. Niet alle lokvogels worden ook gekweekt. Voor deze situatie lijkt er dus een hiaat in de regelgeving te zijn, wat bestaande praktijken in de illegaliteit kan doen terechtkomen. Een oplossing zou aangereikt kunnen worden via de opmaak van een toepasselijke beheersregeling voor prioritaire soorten, aanvullend bij of in plaats van bijlage 3 van het Soortenbesluit, dat afwijkingen op de verbodsbepalingen voorziet. Momenteel wordt door de bevoegde administratie een evaluatie doorgevoerd van het Soortenbesluit. Het geschetste probleem zou in het kader van deze evaluatie effectief aangepakt kunnen worden.

- [12] **Georganiseerde fraude.** De Minaraad wenst te wijzen op het bestaan van een aantal frauduleuze praktijken. In bepaalde werkplaatsen worden op grotere schaal door "*omringers*" pootringen vervalst op vraag van individuele malafide vogelhouders. Dergelijke ateliers beschikken hiervoor over het technische materiaal en de benodigde *know-how*. Dit duidt erop dat kwekers dus niet noodzakelijk zelf de frauduleuze handelingen verrichten. De Minaraad vraagt dat hier voldoende rekening mee gehouden wordt bij de handhaving.

De Minaraad wenst ook de aandacht te vestigen op het illegaal wegnemen van eieren voor kweek en het ringen van jonge vogels uit "wilde" nesten in de natuur of in nestkasten die speciaal door de malafide vogelhouder daarvoor geplaatst zijn³. Ook hier dient de handhaving voldoende aandacht aan te besteden. De Minaraad neemt zich voor om bij een volgend advies over het handhavingsbeleid deze problemen aan te kaarten.

- [13] **Kweekselectie vogels.** Door het selecteren van vogels bij de kweek, kunnen specimens van bepaalde soorten groter en forser worden, waardoor het risico bestaat dat de toegepaste ringdiameter te klein wordt. Hoewel de gevolgen van een dergelijke evolutie moeilijk in de wetgeving te vatten zijn, wenst de Minaraad dit hier toch aan te geven. De ringdiameter zou dan eventueel als "passend"

³ Zie bv. een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg van het Arrondissement Leper, 26 april 2010.

vermeld kunnen worden.

[14] In werking treding. Het ministerieel besluit zal in werking treden op 1 januari 2011. De Minaraad vraagt zich af of dit wel realistisch is. Pootringen worden normaliter het jaar voordien besteld. Dit houdt dus in dat nieuwe ringen, die voldoen aan de voorwaarden van het MB, pas in 2012 gebruikt zouden kunnen worden. De Minaraad wenst op dit probleem te wijzen en vraagt om klaarheid te brengen in de verwarrend termijn. Er zou bv. een overgangsregeling uitgewerkt kunnen worden.

2.5. Conclusie

[15] Eindoordeel. De Minaraad geeft een positief advies over het ontwerp ministerieel besluit als een uitvoeringsbesluit van het Soortenbesluit, maar vraagt aandacht voor de hoger genoemde opmerkingen en aanbevelingen.